

SEGUINT EL FIL DEL TEMPS XIX - ELS MUNICIPIS I EL SOCIALISME

(Battaglia Comunista, nº 22 de l'1 al 8 de juny de 1949)

El títol original d'aquest Fil del Temps és "I comuni ed il socialismo". En italià, la paraula "comune" té diversos significats, als quals corresponen diferents traduccions en català.

La paraula "comune" pot correspondre a la paraula catalana "comú" que, al seu torn, té múltiples significats aptes perquè la burgesia (i sobretot la petita) faci una multitud de jocs de paraules.

Tenim, per exemple, el títol d'"els comuns" a l'estat espanyol assignat, amb acceptació general de la premsa burgesa, als conglomerats polítics oportunistes de contingut socialdemòcrata en els que s'han reformulat els elements de la petita burgesia provinents dels partits estalinistes i ambients afins. És el cas de candidatures com "Ahora en común", "Barcelona en comú", "Más Madrid", etc. A l'estat britànic, ni més ni menys que el parlament s'anomena la "Casa dels Comuns" (House of Commons) i la petita burgesia de tot el món s'entusiasma recordant les ciutats i les comunes urbanes revolucionàries burgeses de l'Edat Mitjana.

En italià, la paraula "comune" també es correspon – i aquest és el sentit amb què s'utilitza en el text – al que en català s'anomena, segons el lloc: Ajuntament, Municipi, Municipalitat, Alcaldia, etc. Sobre la paraula "comune" en el sentit del "municipi" s'ha intentat donar fal·laçment una aureola de comunisme al municipalisme.

L'oportunisme ha sembrat, sembla i sembrarà sempre confusió amb l'ús de les paraules. La lluita del marxisme, des que vam oposar al Fantasma el Manifest del nostre Partit (1848), és contra aquesta confusió de termes i d'idees. El text aclareix

AHIR

Fent servir l'expressió: les Comunes¹ i el comunisme, o el que és el mateix: les Comunes i els comunistes, més que fer un joc de paraules es contribuiria a afavorir la confusió de termes i d'idees contra les que el partit marxista lluita sistemàticament i de les que, en canvi, els oportunistes fan el seu farratge diari.

Volem parlar dels Municipis com ens locals administratius actuals, i que no sembli banal posar de relleu la premissa de que el comunisme no prové de Municipi sinó de comunitat d'instruments de producció i d'objectes de consum. *Instruments* i objectes que són físics i sempre ho seran mentre que els termes béns, riqueses, mercaderies i similars comporten relacions socials que la revolució comunista destruirà.

No sempre és clara la distinció històrica entre Municipi i Estat. Diu Engels que la societat primitiva sense propietat privada el nucli de la qual és la tribu o "gens" originària no tenia encara Estat, no existint divisió de classes, lluita entre les classes i poder polític estatal, expressió de la classe més forta. Els primers estats polítics apareixen amb territoris limitats i comprenent una única ciutat amb un número notable d'habitants i, donat que el mateix terme es refereix al territori organitzat unitàriament i a les

que Comunisme no prové de Municipi ("Comune", en italià) sinó de la comunitat dels mitjans de producció i d'objectes de consum, resultat d'expropiar-los-els a la burgesia i la seva posterior socialització. També anotarem que el text fa servir el terme "il Comune" pel municipi, ajuntament o alcaldia (incloent les primeres ciutats autònomes de la burgesia a l'Edat Mitjana, anomenades normalment "comunes" en català) i "la Comune" per referir-se a la Comuna de París, primer exemple històric de la dictadura del proletariat.

A l'estat espanyol, les divisions territorials superiors a les Províncies s'anomenen Comunitats Autònomes. En diversos estats de Llatinoamèrica, com el colombià o el xilè, s'anomena Comunes als districtes d'una Ciutat o Municipi. Aquesta diversitat i solapament de nomenclatures dóna peu a les més diverses confusions interessades, com les que recentment l'oportunisme ha llençat en equiparar les Comunes de Cali amb la històrica Comuna de París de 1871 (veure l'article "*Colòmbia: el fòsfor i l'aigua bullint*", publicat a El Comunista nº67).

L'oportunisme sempre jutjarà les coses per la seva etiqueta i no pel seu contingut, pensant conseqüentment que ha canviat el contingut quan canviï l'etiqueta. Els comunistes no ens aturarem a mirar l'etiqueta sinó que, llençant a una banda l'embolcall estètic i literari, analitzarem sempre el contingut i verificarem si és el que interessa a la classe proletària: enderrocament de la burgesia i el seu Estat, dictadura centralitzada de la classe obrera per abolir revolucionàriament la divisió en classes, el treball assalariat, la propietat privada i el règim mercantil i d'empresa.

institucions que el regeixen, la ciutat es confon amb l'estat. Però la "polis" grega i la "civitas" romana no corresponen al nostre modern Municipi urbà, sinó als estats nacionals. El *Municipium* romà era el Municipi actual, Roma era l'urbs, però quan la qualitat jurídica del ciutadà, paraula que prové de ciutat (més aviat és *civitas* que prové de *cives*²) es reconeix als itàlics de tots els municipis fins el Po, la península sencera forma el territori de l'estat polític romà amb uniformitat de llei i jurisdicció. D'altra banda, el terme política, és a dir, ciència, art de l'Estat prové del grec "polis" entès precisament no com a ciutat, aglomerat de cases, sinó com a territori i règim únic.

S'ha fet molta poesia entorn de la Comuna urbana de l'Edat Mitjana per part dels revolucionaris burgesos de primera mà que acaben amb Carducci, i pels d'avui, de segona mà, compostats per rucs als que Mussolini havia trepitjat de forma ruda les delicades callositats. La Comuna urbana medieval on la primera burgesia va lluitar amb coratge contra l'ordre feudal per després sucumbir a Itàlia a les Senyories aristocràtiques, en aquell reflux que el nostre país va patir durant segles com a conseqüència del desenvolupament del comerç i de la producció mundial (però que, no obstant això, havia exclòs per sempre l'amenaça del retorn de l'espectre feudal, amenaça de la que s'alimenten infantilment els

¹ N.d.T. en el sentit dels Municipis i el comunisme. Precisament per no fer aquest joc de paraules i contribuir a la confusió que combatem, al títol i en endavant s'utilitza el terme Municipi per traduir l'italià "il Comune" i Comuna per "la Comune". L'única excepció és la comuna urbana medieval burgesa que hem anomenat així donat que el text vol ressaltar que no coincideix amb un simple municipi, sinó que es tractava d'un autèntic poder estatal.

² N.d.T. Ciutat i ciutadà en llatí, respectivament.

pensadors, els escriptors, els mestres, els polítics que intoxicuen amb això) la Comuna urbana medieval era un estat polític de territori petit, format per un centre urbà gran amb un comtat de vil·les i camps amb un ordenament comú polític electiu, era una *polis*, no un *municipium*. Ja Dante havia entès com a la trobada entre els Col·ligats de Legnano³ i Barba-roja estava de part d'aquest l'element fonamental de l'estat modern centralitzat en un gran territori que hauria portat molt més enllà de la fragmentació política i les angoixes organitzatives i mentals d'aquells de "*quei che un muro ed una fossa serra*". Però els retòrics rebufadors de la història política quan han vist on s'eleva el Pal·ladi de la Llibertat ho han vist tot. Fórmula de bons fills de Troia.

A l'estat burgès modern el municipi romà ha estat renovat en la pretesa autonomia de les administracions locals, funcionant en general més com una baixa camorra quan tenen un model local de petit parlamentet que quan l'estat posa allà els seus funcionaris.

La visió marxista de la lluita de classe indaga i presenta tal fet social en l'empresa individual on l'assalariat depèn del patró burgès, i el desenvolupament en el quadre nacional on la classe treballadora condueix la seva lluita contra l'estat, òrgan de la burgesia dominant, per esfondrar-lo, i en el quadre internacional de la solidaritat proletària. Té com a camp seu i com a escena de lluita de classe també el Municipi i la Província o Cantó, indubtablement, però la cosa no es redueix al xafardeig d'anar a veure Montaguts i Capulets⁵.

Política i Administració, parlofejaven els burgesos, dos camps diferents. Eco ximple i fidel, els socialistes acomodats pretenien que als Ens locals fos útil i bell contribuir a pilotar – els desgraciats eren a més bons tècnics, honestos i desinteressats mentre els oportunistes d'avui són flor de filibusters – la barcassa administrativa, mentre els postulats classistes es defensaven a l'Estat i a l'Internacional. Deien per això que els principis de partit es podien sostenir bé a les campanyes polítiques i parlamentàries nacionals, mentre localment no s'havien de fer "qüestions polítiques" sinó contribuir a la bona solució dels problemes *tècnics* i *concrets* en interès, això sí, vagament expressat pels treballadors, però igualment amb el de la "població", de la "generalitat" de la "nostra ciutat", i similars. Voleu mantenir, deien, una actitud d'oposició de principi front l'estat i al parlament, rebutjar mandats de governs d'aliances amb altres partits, però a les administracions locals els obrers esperen de nosaltres (al final sempre són els obrers els qui esperen totes aquestes coses – pacientment a tota hora estan esperant, són els consellers, els assessors, els alcaldes i altres insectes que no esperen més que el que va ser el somni de tota una vida) obra positiva pel seu benestar, i no hi ha contradicció amb els nostres principis socialistes si fem bona administració i si per a tal fi fem acords amb altres partits.

Molta cura i arremanga't. Política i administració? Per a l'ideòleg liberal burgès l'esfera política és aquella on juguen i es troben les opinions, les confessions, les professions liberals de fe política dels ciutadans, que en formular-les interroguen la seva consciència i educació civil rebuda de l'escola i la premsa del

"lliure" estat capitalista. El Ciutadà que compleix el sacre lliure dret i deure del vot no interroga els seus interessos ni recorda la classe econòmica a què pertany, sinó que tria segons els filosofemes polítics que més l'han seduït a les oracions dels candidats. D'aquest noble camp sorgeix el suprem òrgan de govern popular de la nació, que la guia segons els summes principis i dictats de la consagració democràtica. En el més baix camp "administratiu" es pot aleshores, deixades les grans Idees de banda, dignar-se a ocupar-se dels fets de la vida material, carrers, canals, aqüeductes i, perdó, fins i tot clavegueram. En la solució pot estar d'acord l'ateu i el catòlic, el republicà i el dinàstic.

Però precisament la visió socialista fa saltar pels aires totes aquestes tonteries, amb un gir total. La satisfacció de les necessitats materials de la classe que treballa i dels seus interessos econòmics no és possible més que enfrontant les bases del privilegi social de la classe adversària, construït en un sistema d'institucions i de defenses que tenen joc a tots els angles territorials i empresarials, però emanen d'un centre unitari niat en l'estat polític. Tot problema de la tècnica de la producció i de l'administració de l'activitat social en camp estret o ampli es converteix en un problema polític, o millor, és un problema polític, d'enfrontament i de xoc de forces polítiques, i és sobre aquesta base que el moviment socialista construeix la seva organització i acció de classe.

Crides i raonaments d'aquesta naturalesa van bastar per conduir el partit socialista italià en el congrés d'Ancona de 1914 a llençar per la borda la tesi dels famosos blocs populars administratius. A despit dels reformistes i oportunistes es va dir que es faria lluita de classe i política de classe fins i tot a l'Ajuntament de Milà i al de Borgocollegato.

Si el vell socialista intransigent Serrati es va equivocar de manera colossal en l'informe de les grans qüestions de la Tercera Internacional es devia en gran mesura a la suggestió que exercien sobre ell les conquestes d'aquestes "fortaleses" per part del partit, constituïdes per Ajuntaments, Mútues, Cooperatives, que ells creia que podrien jugar en el sentit revolucionari fins i tot si estaven en mans de grisos reformistes dedicats a l'obra més trillada i concreta. En el vilipendiar Serrati, així i tot, aleshores ben mort, els concretistes del grup torinès de l'*Ordine Nuovo* no només no es van quedar enrere, sinó que van tocar el cim de la virulència, per no parlar del verí. Això no els va impedir defensar la fusió amb el penedit Serrati, en lloc de simplement tornar a admetre'l a les files. Però l'anti-serratisme d'aleshores ha impedit encara en temps recents, quan un dels molts funambulistes del post-feixisme, sense no obstant això prendre's seriosament a sí mateix, va manipular una nova teoria històrico-política – qui no en té una entre els majors de vint anys? Mussolini hagués fet fortuna amb això, i ells raonaven com a la Travessa – és a dir, la de l'Estat Administratiu, no ha impedit, deiem, a Togliatti atribuir un sentit marxista i llençar una de les seves hàbils guinyades de simpatia a aquesta grollera bajanada en llibertat.

Una fase ulterior de la confusió entre Municipi i Estat sobre tot a la definició de les diferències doctrinals entre marxistes i

³ N.d.T: Es refereix a la batalla de Legnano (1176) entre la Lliga Llombarda i l'emperador Frederic Barba-roja.

⁴ N.d.T: "Aquells als qui un mur i un fossat tanquen", citat de la Divina Comèdia de Dante.

⁵ N.d.T: Obra teatral que escenifica en una tragèdia amorosa la lluita entre les faccions güelfa i gibelina, al S. XIII.

anarquistes s'ha donat a propòsit de la Comuna parisisa de 1871. En llargs anys de propaganda revolucionaris socialistes i anarquistes han reivindicat bé aquella gloriosa batalla, però les contribucions crítiques de Marx i d'Engels sobretot en la decisiva clarificació de "l'Estat i la Revolució" de Lenin han definit l'argument. La Comuna era el primer exemple d'Estat revolucionari que s'organitza després d'haver trencat l'Estat tradicional capitalista i parlamentari. Si va errar va ser en el dubtar de trencar tals institucions del règim burgès i en no haver fet servir suficient força i autoritat per aixafar les supervivents minories de la vella classe dominant. Els revolucionaris parisencs van conquerir la casa municipal i semblaren substituir els ministres del govern nacional per un poder municipal, però la substància històrica està en la fundació d'un nou poder polític proletari que volia estendre's per tota França i fer insurreccionar-se a tota França la classe treballadora. Les armes de la república burgesa sostinguda per l'imperi prussià germànic van impedir el formar-se d'aquest Estat obrer, d'aquesta primera dictadura proletària, de la que Marx i Lenin han demostrat la naturalesa unitària, centralista i no federativa.

Si l'economia capitalista té límits ara ultra-nacionals, la comunista no podrà tancar-se en límits més estrets, empresarials o municipals. I així la forma històrica del poder revolucionari que guiarà el traspàs econòmic fins la dissolució de l'Estat, de la Democràcia, de la mateixa Administració en el sentit actual (Lenin, Engels) no podrà ser d'estret límit territorial. Tendim a una Comuna mundial, no municipal, ja que no tindria cap mena de sentit, ni tan sols en un sentit medieval, l'economia municipal.

La facilitat dels esperits rudes, romàntics i romanyols havia despertat en Mussolini, quan encara guiava els marxistes italians

d'esquerra, una de tantes simpaties desconsiderades per un *isme* que volia sorgir amb l'habitual pretensió de superar les directives clàssiques marxistes: el Municipalisme. És una feina dura mantenir allunyats aquests grans polítics d'ahir i d'avui de la seva mala costum de picotejar en totes direccions, de pensar que per la camaraderia rànica tot fa bon caldo. Fins i tot l'administrativisme... brrr!

AVUI

La consigna dels partits estalinistes a propòsit dels Municipis sembla ser aquesta: en els òrgans polítics centrals tot està permès, però en els òrgans locals està encara més permès. Com exemple el bloc junt amb els qualsevolistes. No volem aventurar inexactituds però si haguéssim tingut la possibilitat de compulsar totes les llistes des de Castiglione Messer Marino a Pieve Porto Morone, creiem que trobaríem blocs estalinistes amb monàrquics, democristians i misistes. I la consigna de la Central és una sola: no renunciieu als llocs. *Enrichissez-vous!*⁶

S'ha informat d'un important èxit municipalista amb l'alcalde estalinista del petit poble francès de Vallauris⁷, que ha celebrat amb estil impecable el matrimoni del segle. Aquest no ha olorat la olor a feudalisme, mira tu quina cosa. La premsa de la ciutat més grollera del món, New York, ha sortit deu minuts després per dir en vuit columnes que Rita ho ha trobat "magnífic".

Alcaldes, diputats, ministres, funcionaris sindicals i caps de partits, treballen tots en sèrie i d'acord amb la finalitat de fer del proletariat mundial, de succés en succés, el "cocu magnifique" – el banyut magnífic – de la història.

Esperem, no obstant, veure'ls un dia travessats per aquelles banyes.

LLEGEIX, DÓNA SUPORT I DIFÓN LA PREMSA COMUNISTA "EL COMUNISTA"

Per correspondència (sense més dades):
Apartat 52076 - 28080 MADRID – ESPANYA
www.pcielcomunista.org – www.twitter.com/pcielcomunista
pci@pcielcomunista.org

⁶ N.d.T.: Enriquiú-vos! En francès a l'original.

⁷ N.d.T.: es refereix al matrimoni de Rita Hayword i el príncep Ali Khan el 1949.